ΕΤΟΣ Δ'.— ΑΡΙΘ. 452 Τιμᾶται λεπτὰ 10 ΤΕΤΑΡΤΗ 6 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1883

ΜΗ ΧΑΝΕΣΑΙ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ ΜΟΝΟΝ : Ἐν Ἀθήναις καὶ ταῖς ἐπαρχ. φρ. 20 — Ἐν τῷ ἐξωτ. φρ. 30
ΑΓΓΕΛΙΑΙ: ἅπαξ ἢ δίς, λ. 40, τρὶς ἕως ἑξάκις λ. 20, κατὰ μῆνα λ. 15, ἔτος ἢ ἑξαμηνίαν λ. 10.
— ΓΡΑΦΕΙΟΝ, ὁδὸς Μουσῶν, Ἀριθ. 6, ἀπέναντι τῆς οἰκίας Φιλήμονος παρὰ τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος. —
Β. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΤΙ ΕΙΝΕ ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΥΕΙΝ;

Διὰ νὰ λύσωμεν ὀρθῶς τὸ πολύκροτον τοῦτο ζήτημα— καὶ εἶναι πλέον καιρὸς καὶ ἐπείγων μάλιστα νὰ τὸ λύσωμεν—πρέπει νὰ θέσωμεν αὐτὸ σαφῶς καὶ καθαρῶς. Τί σημαίνει *βασιλεύειν* ; Τί σημαίνει *κυβερνᾶν* ; Ἰδοὺ ἡ διπλῆ ἐρώτησις, εἰς ἣν ὀφείλομεν ν' ἀπαντήσωμεν ἄνευ περιστροφῶν καὶ ἄνευ ἐπιφυλάξεων, ἀφοῦ ἀνελάβομεν τὸν ἀγῶνα. Ἀγωνιζόμεθα δὲ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας· ἑπομένως καταπολεμοῦμεν τὸ ψεῦδος, ἀδιαφοροῦντες τίνες εἶναι καὶ ποῦ ἵστανται, χαμηλὰ, ἢ ὑψηλὰ, οἱ ἐν ταῖς πολλαπλαῖς αὐτοῦ ἐμφανίσεσιν ἐκπροσωποῦντες, ἐκμεταλλευόμενοι ἢ ἐξυπηρετοῦντες αὐτό. Ἂν, ὡς ἐλπίζομεν, ἀναδείξωμεν τὴν ἀλήθειαν ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ δυνάμει καὶ τῇ καλλονῇ, δυσὶν θάτερον. ἢ οἱ τὸ ψεῦδος λατρεύοντες θὰ συνετισθῶσι, καὶ τοῦτο ἐγκαρδίως εὐχόμεθα, ἢ ἂν ἐπιμείνωσι, θὰ γίνωσι κατάφωροι, ἑπομένως ἀκίνδυνοι σήμερα, αὔριον δὲ ὅτε τὸ κράτος τῆς ἀληθείας θὰ καταστῇ πάνδημον, *ἐπικίνδυνοι* βεβαίως . . . ἀλλὰ μόνον εἰς ἑαυτούς.

Ἀλλὰ πρὶν ἢ δώσωμεν τὴν εἰς ἑκατέραν τῶν ἐρωτήσεων ἡμῶν προσήκουσαν ἀπάντησιν ἀνάγκη νὰ ἐννοήσωμεν ἀκριβῶς ποία τις εἶναι ἡ καθόλου κυβερνητικὴ μηχανὴ ἐν ἀληθεῖ συνταγματικῷ πολιτεύματι. Ἐνώπιον τῆς ἐρεύνης ταύτης μὴ πτοηθῶμεν· εἶνε ἁπλῆ, ἁπλουστάτη. Μία καὶ μόνη εἶναι ἡ βάσις, ἀλλ' εὐρεῖα καὶ γρανιτικῶς ἰσχυρὰ, ἐφ' ἧς ἐρείδεται τὸ συνταγματικῶς κυβερνᾶν καὶ κυβερνᾶσθαι. Ἡ βάσις δέ αὕτη εἶναι, ὅτι τὰ πάντα *ἐκ τῆς κυριαρχίας τοῦ λαοῦ* ἐκπορεύονται καὶ εἰς αὐτὴν καταλήγουσι. Δὲν ὑπάρχει συνταγματικὸν πολίτευμα ἐκεῖ,ὅπου ἥ τε πρώτη λέξις καὶ ἡ τελευταία δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὸν λαόν. Οὕτω πάντα τὰ λοιπὰ πολυποίκιλα καὶ μυριοκίνητα ἐλατήρια τῆς συνταγματικῆς μηχανῆς τίθενται ἐκποδὼν, οὐδαμῶς ἐνδιαφέροντα ἡμᾶς ἐν τῇ προκειμένῃ ἐρεύνῃ. Μένει δὲ νὰ ἐξετάσωμεν τοῦτο καὶ μόνον : πῶς κατορθοῦται ἡ πλήρης καὶ διαρκὴς ἐπικράτησις τῆς θελήσεως τοῦ κυριάρχου λαοῦ ἐν τῇ κυβερνήσει τῆς Χώρας.

Μέγα τὸ ζήτημα, ἀλλὰ ἁπλούστατον. Ἡ πλήρης καὶ διαρκὴς αὕτη ἐπικράτησις κατορθοῦται διὰ τῆς πλήρους καὶ διαρκοῦς λειτουργίας τῆς *συνταγματικῆς βασιλείας*. Ἡ μὲν πρώτη λέξις ἐξηνέχθη βεβαίως ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐν τῇ ἐκλογῇ τοῦ συνταγματικοῦ βασιλέως, ἡ δὲ ἐξασφάλισις τοῦ κυριαρχικοῦ δικαιώματος τοῦ νὰ ἐκφέρῃ ἐν πᾶσιν ὁ λαὸς τὴν λέξιν του τὴν τελευταίαν ἐπὶ τῶν κατὰ μέρος μεγάλων κυβερνητικῶν ζητημάτων ἀνετέθη ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἀγρυπνον, συνετὴν καὶ εἰλικρινῆ ἐκ μέρους τοῦ ἤδη ἐκλεχθέντος βασιλέως ἐνάσκησιν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ. Εἴπομεν *καθηκόντων*, ἀλλ' ἓν εἶναι καὶ ἐνταῦθα τὸ κυριώτατον καθῆκον ἢ δικαίωμα τοῦ βασιλέως. Ὅλα τὰ λοιπὰ καθήκοντα ἢ δικαιώματα αὐτοῦ οὐδὲν ἄλλο εἶναι εἰμὴ ἐγγυήσεις ἢ μέσα· *ἐγγυήσεις*, διότι δυνάμει αὐτοῦ οὐδὲν δύναται νὰ πραχθῇ ἄνευ τῆς γνώσεως καὶ συνεναίσεως τοῦ βασιλέως· *μέσα*, διότι, δυναμένου οὕτω τοῦ βασιλέως ν' ἀρνῆται ἑκάστοτε τὴν συναίνεσιν αὐτοῦ, ἢ ἀποτρέπεται τὸ κακὸν, ἐὰν κακὸν πρόκειται νὰ πραχθῇ, ὅτε καὶ μόνον εἶναι συνετὴ καὶ καὶ δεδικαιολογημένη ἡ ἄρνησις, ἢ ἀνατρέπονται μὲν οἱ εἰς τὸ κακὸν ἐπιμένοντες, καθίσταται δὲ ἀμέσως καὶ νομίμως ἐνεργὸς, ὅπως ἀποφανθῇ περὶ τούτου ὁριστικῶς, *ἡ κυριαρχία αὐτῶν*. Τὸ ἓν δὲ τοῦτο καθῆκον ἢ δικαίωμα τοῦ βασιλέως εἶναι τὸ *τῆς διαλύσεως τῆς βουλῆς*.

Καὶ ἰδοὺ, ὅτι τὸ ἔδαφος τῆς ἐρεύνης ἡμῶν περιορίζεται εἰς μίαν καὶ μόνην τοῦ Συντάγματος γραπτὴν διάταξιν, ἐξ ἧς *πάντες οἱ νόμοι καὶ οἱ προφῆται κρέμανται*. Ἄνευ τῆς διατάξεως ταύτης ἐν ἀντιπροσωπευτικῷ πολιτεύματι, ὄχι μόνον συνταγματικὴ κυβέρνησις δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ, ἀλλ' οὐδὲ κἂν πολιτεία ὑφ' οἱανδήποτε μορφήν. Οὔτε δεσποτισμὸς θὰ ἦτο τοῦτο, οὔτε ἀριστοκρατία, οὔτε δημοκρατία, οὔτε κἂν ὀχλοκρατία· θὰ ἦν τέρας καὶ αὐτῆς ἔτι τῆς ἀχαλινώτου ἀναρχίας εἰδεχθέστερον. Ἐξωτερικὴ *νομιμότης*, τύπον μάλιστα ἔχουσα φιλελεύθερον, τὴν δῆθεν ἀντιπροσωπείαν τοῦ λαοῦ, θὰ συνεκάλυπτε προσωρινῶς τυ-

ραννίαν ἀκόλαστον καὶ θὰ ὡδήγει μοιραίως εἰς τὴν ἀνατροπήν. Καὶ τὸ τέρας τοῦτο ἤρξατο ἤδη προβάλλον παρ' ἡμῖν τὴν ἀπαισίαν αὐτοῦ κεφαλήν.

Τίς δὲ ἔχει ἐν χερσὶ τὸ ἀκατανίκητον τοῦτο ὅπλον καὶ τίς ἐλευθέρως δύναται καὶ εἰλικρινῶς ὀφείλει νὰ ποιῆται χρῆσιν αὐτοῦ πρὸς ἀναχαίτισιν τοῦ κακοῦ, ἢ πρὸς ματαίωσιν αὐτοῦ καὶ πρόληψιν τῶν κινδύνων; Ὁ Συνταγματικὸς Βασιλεύς. Ἑπομένως εἰς τὸν Συνταγματικὸν βασιλέα ἐπιβάλλεται τὸ καθῆκον καὶ ἐνυπάρχει ἡ δύναμις τοῦ νὰ διατηρῇ ἐσαεὶ ἀσάλευτον τὴν βάσιν τοῦ συνταγματικοῦ οἰκοδομήματος, οὗ αὐτὸς ἵσταται ἐπὶ τῆς κορυφῆς, ἤτοι τὴν διαρκῆ καὶ νόμιμον λειτουργίαν τῆς κυριαρχίας τοῦ λαοῦ.

Ἤδη τὸ *βασιλεύειν* καὶ τὸ *κυβερνᾶν* ἐμφανίζονται ἀφ' ἑαυτῶν αὐτόδηλα, σαφῆ, κεχωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἀπηλλαγμένα τῶν ἐλεεινῶν ἐκείνων παρασίτων, οὓς ἐσκιαγραφήσαμεν χθές. Κυβερνῶντες εἶναι, δρῶντες μὲν ἀμέσως καὶ ἐπὶ τῇ δράσει ἐλεγχόμενοι, οἱ ὑπουργοί, ἐμμέσως δὲ τοὺς ὑπουργοὺς ὑποδεικνύοντες, ἐνισχύοντες δ' αὐτοὺς καὶ ἐξελέγχοντες, οἱ βουλευταί. Τοῦτο εἶναι τὸ *κυβερνᾶν*. Διηνεκὴς πάλη πρὸς τὰ πράγματα, πρὸς τὰ πρόσωπα, πρὸς τὰς περιστάσεις, πάλη ἀπὸ τῶν ὑψίστων πραγματικῶν μέχρι τῶν ἐλαχίστων προσωσικῶν ζητημάτων ἑκάστην στιγμὴν οἰκοῦσα, ἰδοὺ τὸ δυσχερὲς καὶ πολυώδυνον ἔργον τῶν κυβερνώντων. Ἀρκεῖ ἡ ὕπαρξις αὐτῶν, ὡς ὑπουργῶν καὶ βουλευτῶν, ὅπως περιάπτῃ ταῖς πράξεσιν αὐτῶν νόμιμον κῦρος καὶ ὅπως καθιστᾷ ὑπὲρ αὐτῶν συνταγματικὸν τεκμήριον, ὅτι ἐν τῇ διοικήσει καὶ τῇ νομοθεσίᾳ ἀντιπροσωπεύουσι τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ. Ἀλλ' ἡ ὕπαρξις αὐτῶν αὕτη εἰς τίνος τὰς χεῖρας εἶναι ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ἀνατεθειμένη; Εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Συνταγματικοῦ βασιλέως. Ἐν πάσῃ στιγμῇ ὁ βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κόπτῃ τὸ νῆμα τῆς ὑπάρξεως καὶ ὑπουργῶν καὶ Βουλῆς, διότι καὶ Βουλὴ καὶ ὑπουργοὶ εἴτε ἐκ τῆς θέρμης τοῦ ἀγῶνος παραφερόμενοι, εἴτε ὑπὸ ταπεινοτέρων καταλαμβόμενοι αἰσθημάτων δύνανται νὰ παύσωνται ἀντιπροσωπεύοντες τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ. Τοῦτο δὲ εἶναι τὸ *βασιλεύειν*. Ἀκοίμητος ἀνωτάτη ἐποπτεία τῶν πράξεων τῆς Βουλῆς καὶ ὑπουργείου, ἀδιάλειπτος ἔλεγχος αὐτῶν ἐν ὅλαις των ταῖς λεπτομερείαις, γνῶσις σαφής, καθαρά, βαθεῖα καὶ πάσης ἀπηλλαγμένη προκαταλήψεως τῆς ἐν πάσῃ ὥρᾳ κρατούσης ἐν τῷ τόπῳ γνώμης περὶ τῶν κυβερνώντων, καὶ συνεπὴς βασιλικὴ ἐνέργεια ὅπως ἡ κρατοῦσα αὕτη γνώμη τοῦ τόπου, τυχὸν παραγνωρισθεῖσα, δεσπόσῃ ἐν τῇ κεβερνήσει αὐτοῦ, ἰδοὺ τὸ ὑψηλὸν καὶ σωτήριον ἔργον τοῦ συνταγματικοῦ βασιλέως.

Ἂς ἔλθωσι τώρα, ἂν τολμῶσιν ἔτι, νὰ ἐπαναλάβωσιν ἡμῖν τὰ ἄρρητα αὐτῶν καὶ ἀθέμιτα ῥήματα οἱ κόλακες, ἢ οἱ ὀκνηροὶ καὶ ἀνίκανοι, ἢ οἱ ποθοῦντες καὶ μὴ δυνάμενοι ἢ οἱ ἁπλοῖκοὶ καὶ ἔμφοβοι, ἢ οἱ ἁπάντων τούτων χειρότεροι ἐπιτήδειοι κερδοσκόποι. Τὸ Σύνταγμα ἔθηκε τὸν βασιλέα πολλῷ ὑψηλότερον ἢ ὅπου ζητεῖται νὰ καταβιβασθῇ ὑπ' αὐτῶν τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα.

Δὲν θέλει τὸ Σύνταγμα τὸν βασιλέα ἐμπεπλεγμένον εἰς τὴν διηνεκῆ ἐκείνην καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀχάριστον πάλην ἐν ᾗ ἤθελε κατασυντριβῆ ἐν τῇ πρώτῃ ἀποτυχίᾳ. Τὸ Σύνταγμα, αὐτὸ ἀληθῶς διδάσκον τί εἶνε ὁ πρὸς τὸν βασιλέα σεβασμός, καθώρισε τὸν ἡγεμόνα ἀνώτατον ἐποπτὴν τῶν παλαιόντων, καὶ ὅλως ἐλεύθερον διαιτητὴν πάσης μεταξὺ τῶν κυβερνώντων καὶ τοῦ λαοῦ διχογνωμίας.

Ἀλλὰ τῆς μεγάλης ταύτης ἐντολῆς τοῦ συνταγματικοῦ βασιλέως ἡ σωτήριος ἐκπλήρωσις ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐμπιστοσύνης ἣν ὁ βασιλεὺς ἐμπνέει εἰς τὸ ἔθνος· αὕτη δὲ ἡ ἐμπιστοσύνη εἶνε προϊὸν τῆς ὡμολογημένης πίστεως τοῦ βασιλέως πρὸς τὸ πολίτευμα καὶ τῆς ἐπίσης ὡμολογημένης ἀγάπης αὐτοῦ πρὸς τὸν τόπον. Τούτων ὑπαρχόντων, ἐκλείπει πᾶς κίνδυνος παρεξηγήσεως τῶν βασιλικῶν πράξεων, ἡ θέσις τοῦ βασιλέως ἀνέρχεται εἰς τὴν προσήκουσαν περιωπὴν καὶ τελεῖται φυσικῶς καὶ ἀναποδράστως τὸ μέγα καὶ πάντας ἀνεξαιρέτως τοὺς ὅρους τοῦ συνταγματικῶς κυβερνᾶσθαι πληροῦν γεγονός, τοῦ νὰ ἐπικρατῇ ἀδιαλείπτως καὶ νὰ διευθύνῃ διηνεκῶς τῆς πολιτείας τὰ πράγματα ἡ θέλησις τοῦ ἔθνους, ἐνσεσαρκωμένη τῷ βασιλεῖ καὶ δι' αὐτοῦ νομίμως καὶ εἰρηνικῶς δρῶσα. Οὕτω καὶ μόνον δύναται νὰ ὑπάρξῃ συνέχεια ἀδιάκοπος ἔν τε τῇ ἐσωτερικῇ καὶ τῇ ἀχωρίστῳ ταύτῃ ἐξωτερικῇ πολιτικῇ τοῦ ἔθνους, νὰ ὑπάρξῃ δηλαδὴ ἀληθὴς ἐθνικὴ πολιτική, ἧς ἄνευ ὁ τόπος καταδικάζεται νὰ βλέπῃ παρερχόμενα καὶ καταλύοντα ἀντὶ νὰ οἰκοδομῶσι τὰ πολυποίκιλα ἰδιοτελῆ πολιτικὰ πειράματα, εἰς ἃ ὀφείλομεν τὴν ἐνεστῶσαν ἐλεεινὴν ἡμῶν κατάπτωσιν. Οὕτω δὲ μόνον καὶ προλαμβάνονται αἱ κρίσεις καὶ αἱ ἀνατροπαί, αἵτινες εἶνε θλιβερὰ μὲν ἀλλ' ἀναπόφευκτος συνέπεια τῆς διασαλεύσεως τῆς βάσεως, ἐφ' ἧς, ὡς εἴπομεν ἐν ἀρχῇ, τὸ συνταγματικὸν πολίτευμα ἐρείδεται, ἤτοι τῆς διαρκοῦς ἐπεκτάσεως τῆς κυριαρχικῆς τοῦ λαοῦ θελήσεως ἐν τῇ κυβερνήσει τῆς χώρας.

Ταῦτα τὰ δέον γίνεσθαι. Περὶ δὲ τῶν γενομένων παρ' ἡμῖν, τῶν γινομένων σήμερον καὶ τῶν δυνατὸν καὶ τῶν ἀναγκαίων γενέσθαι αὔριον, ἐν τῷ ἑπομένῳ φύλλῳ.

Καμτσέκι.

ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

(ΤΟΥ ΕΙΔΙΚΟΥ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΟΥ ΜΑΣ)

Ἐκ Τριπόλεως.

Ἀ! μὰ αὐτὸς ὁ κ. Ζέγγελης ἐκδικεῖται κατὰ τῆς δυστυχοῦς ἐπαρχίας του τὴν γελοίαν θέσιν, ἣν κατέκτησεν ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἐν τῇ Βουλῇ. Εἰς τὴν Βουλὴν ἂν ἔπαιξε πρόσωπον φελλάχου τοῦ πρωθυπουργοῦ του, ἐν Τριπόλει ἐξασκεῖ κυριαρχίαν Σουλτάνου. Ἀνοίγει καὶ κλείει τὰ δημόσια γραφεῖα εἰς τοὺς προσερχομένους εἰς αὐτὰ κατὰ βούλησιν, μεταθέτει, παύει, ἄρχει τῆς χωροφυλακῆς, τοῦ στρατοῦ, ἀκόμη καὶ τοῦ νεωστὶ ἀφιχθέντος εἰς Τρίπολιν ἱππικοῦ, ξυλοκοπεῖ, ὑβρίζει, ἀκόμη καὶ ἄνθρωπον μπορεῖ νὰ φονεύσῃ διὰ τῶν οργάνων του. «Καὶ ὁ ἔσχατος τῶν πολιτικῶν φίλων του—γράφει ὁ ἀνταποκριτής μας—μπορεῖ νὰ μᾶς κρεμάσῃ ὅλους.

Ἐσχάτως ἐδολοφονήθη ὑπὸ τῶν ὀργάνων τοῦ ὑποψηφίου δημάρχου τοῦ κ. Ζέγγελη εἷς ἀγαθώτατος, ὡραιότατος καὶ ρωμαλέος νέος, *ἐν μέσῃ ἡμέρᾳ*, προσβληθεὶς ὑπὸ εἴκοσι φίλων τοῦ κ. Ζέγγελη, βοηθούντων καὶ τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων καὶ τῶν χωροφυλάκων, οἵτινες ἔσπευσαν μὲν νὰ ἀφοπλίσουν τὸ θύμα, ἄφιναν δὲ τοὺς δολοφόνους κρυμμένους ὄπισθέν των νὰ πυροβολήσουν ἄνωθεν τῶν ὤμων των.

Αὐτὴν τὴν ἐλευθερίαν παρέχει ὁ κ. Τρικούπης εἰς τοὺς φίλους του βουλευτάς, διὰ νὰ παρέχωσι καὶ αὐτοὶ τὴν ἄλλην ἐλευθερίαν νὰ νομοθετῇ κατὰ τὸ γοῦστό του καὶ νὰ μένῃ πρωθυπουργός.

---

29 ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ 29

Ο ΛΥΚΟΓΙΑΝΝΗΣ

(Συνέχ. ἰδ. ἀριθ. 451)

Ἦτο ἐνδεδυμένος ἁπλούστατα, ἀλλὰ τὸ ἐκ λεπτοῦ λινοῦ τῆς Σκωτίας καὶ λευκὸν ὡς χιὼν ὑποκάμισόν του ὑπεδείκνυεν, ὅτι ἀναμφιβόλως ἦτο πλούσιος. Ἡ γενειάς του ἦτον ἤδη λευκή. Ἡ μορφή του ἦτον ἐκφραστικὴ καὶ ὡραία, ἂν καὶ ἀπηυδισμένη, καὶ καθὼς ἠδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ, ἠλλοιωμένη ὑπὸ τῆς θλίψεως. Ὁ ὀφθαλμός του ἔμενε ζωηρὸς καὶ ἀγέρωχος, ἀλλὰ προσεκτικῶς ἐξετάζων τις αὐτὸν ἀνεκάλυπτεν ἐν τῷ βλέμματί του καὶ τῇ πικρᾷ πτυχῇ τῶν χειλέων του θλῖψιν καὶ ἀποθάρρυνσιν, ἐλέγχουσαν τὸ τεταμένον τῆς διανοίας του. Προφανῶς, ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἔπαθε πολλὰ καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ του θὰ εἶχε βαθεῖαν πληγήν, μεγάλην θλῖψιν, ἣν ὁ χρόνος δὲν ἠδυνήθη νὰ μετριάσῃ.

Ἡ ἐν τῷ ὕδατι γινομένη ἀλλόκοτος κίνησις ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν τοῦ ἡνιόχου, ὅστις ἀναμφιβόλως ἦτον ἁμαξηλάτης, ἀλλ' ὁ ἁμαξηλάτης μεγάλης τινος οἰκίας, ὡς ἐφαίνετο ἐκ τῆς ἐνδυμασίας του, ἂν καὶ μὴ φέρων κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὴν στολὴν τῆς ὑπηρεσίας του. Ἐστράφη ἐπὶ τῆς ἕδρας του καὶ κλίνας πρὸς τὴν θυρίδα:

— Κύριε, εἶπε, κυττάζετε, κυττάζετε παρακαλῶ ἐδῶ ἀντίκρυ μας εἰς τὸν ποταμόν.

Ὁ ταξειδιώτης προέτεινε τὴν κεφαλὴν καὶ παρετήρησε.

— Βλέπετε, κύριε;

— Βλέπω.

— Θὰ ἦνε κἀνένα ζῶον ἢ λύκος, ὁ ὁποῖος περνᾷ τὸν ποταμόν.

— Σταμάτησε, Λανδρύ, σταμάτησε, διέταξεν ὁ ταξειδιώτης· ἐκεῖνο ποῦ βλέπομεν δὲν εἶνε λύκος, ἀλλ' ἄνθρωπος ἀγωνιζόμενος ἀπελπιστικῶς κατὰ τοῦ συμπαρασύροντος αὐτὸν κύματος.

— Ὁ ἵππος ἐσταμάτησεν, ὁ δὲ ταξειδιώτης ἀνοίξας ζωηρῶς τὴν θυρίδα ἐξῆλθε τῆς ἁμάξης, ἐνῷ ἀφ' ἑτέρου καὶ ὁ ἁμαξηλάτης ἐπήδησεν ἀπὸ τῆς ἕδρας του κατὰ γῆς.

— Μὰ εἶνε δύο, κύριε, εἶνε δύο! ἀνέκραξεν ὁ Λανδρύ.

— Ναί, εἶνε δύο, ἀπεκρίθη, ὁ κύριος, εἶνε εἷς ἀνήρ, ὁ ὁποῖος σώζει ἄλλον!

Ταχέως διέτρεξαν τὴν ἀποχωρίζουσαν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀπόστασιν. Ὁ Λυκογιάννης κατορθώσας τέλος νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὴν ὄχθην, ἐδράξατο κλάδου ἰτέας κρεμαμένου ἐν τῷ ὕδατι. Ἐν τούτοις ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο νὰ πατήσῃ, καὶ ἐπειδὴ ἦτο ἠναγκασμένος νὰ διατηρήσῃ τὴν κεφαλὴν τῆς Ἰωάννας ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος, τοῦ ἦτο δύσκολον ἂν ὄχι ἀδύνατον νὰ ἐξέλθῃ τοῦ ποταμοῦ. Καὶ πρόχειρα μόνον τὴν δεξιὰν χεῖρα ἔχων ἐλευθέραν, δι' ἧς ἐκράτει τὸν κλάδον, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐνεργήσῃ ἂν ἄφινε τὸν κλάδον, τότε τὸ ρεῦμα, ὅπερ ὁλονὲν ἰσχυρότερον καθίστατο, θὰ συμπαρέσυρεν ἐκ νέου. Ὅσον δὲ διὰ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν νεάνιδα, οὐδὲ κὰν τὸ ἐσκέφθη, μυριάκις προτιμῶν νὰ συναποθάνῃ μαζύ της, ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἐκείνει ἔζη ἀκόμη.

— Θάρρος, θάρρος! τοῦ ἔκραξαν αἴφνης.

Χαροποιὰν κραυγὴν ἐξέβαλεν ὁ ἀγριάνθρωπος βλέπων ἐρχομένους δύο ἀνθρώπους παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ.

— Εἶνε γυνή! εἶνε νεᾶνις! ἐπεφώνησεν ὁ ταξειδιώτης. Γρήγορα, γρήγορα, Λανδρύ, ἂς τοὺς σώσωμεν τοὺς δυστυχεῖς. Βλέπεις, κρατεῖ αὐτὸν τὸν κλάδον, σύρε τον λοιπὸν σιγὰ σιγὰ καὶ πρόσεξε μὴ σπάσῃ, πρόσεχε καλά... Ἀκόμη ὀλίγον, Λανδρύ.

Καὶ ὁ ταξειδιώτης, γονυπετὴς ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, εἶχε τεταμένους πρὸς τὰ ἔμπροσθεν τοὺς βραχίονας ἑτοίμους ν' ἁρπάσωσι τὴν νεάνιδα.

— Ἐσώθησαν! ἀνέκραξε, μπράβο, Λανδρύ, γενναῖε μου Λανδρύ!

Ἐκράτει ἤδη ἑδραίως τὴν Ἰωάνναν ἀπὸ τῶν ὤμων, ἄνευ δὲ πολλοῦ κόπου τὴν ἔσυρεν ἀπὸ τοῦ ὕδατος καὶ τὴν ἐπλάγιασεν ἐπὶ κλίνης ἐκ ξηρῶν καλάμων. Ἐν τῷ μεταξύ, χωρὶς τὴν βοήθειαν τοῦ Λανδρύ, ὅστις τῷ ἔτεινε τὴν χεῖρα, ὁ Λυκογιάννης ἐξῆλθε τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐτινάχθη ὡς κύων· ὁ ταξειδιώτης ἔρριψε βλέμμα ἐκπλήξεως ἐπὶ τοῦ ρωμαλέου τούτου, οὗ ἡ ἐκτάκτως μακρὰ παρ' ἀνθρώπῳ κόμη καὶ οἱ τριχωτοὶ πόδες καὶ βραχίονες ἠδύναντο νὰ κινήσουν τὴν περιέργειαν καὶ τοῦ μᾶλλον ἀδιαφόρου. Ὁ Λανδρὺ παρετήρει τὸν Λυκογιάννην ἐν ἐκστάσει ἀπεικονιζομένῃ ἐπὶ τοῦ προσώπου του.

Ἐν τούτοις ὁ ἄγνωστος ἔσπευσε νὰ περιθάλψῃ τὴν νεάνιδα.

— Πέθανε; Ζῇ; Τὰς δύο ταύτας ἐρωτήσεις ἀγωνιωδῶς ἀπηύθυνεν καθ' ἑαυτόν.

Μετά τινας στιγμὰς ἀνέκραξε:

— Ζῇ!

Ἡ Ἰωάννα ἐκινεῖτο, ἡ Ἰωάννα ἀνέπνεεν. Ὁ Λυκογιάννης τὴν εἶδεν, ἐγονυπέτησε πρὸ αὐτῆς καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ ὑπὸ χαρᾶς. Ἐν τοῖς δακρύοις τοῦ τοσοῦτον ἀλλοκότου τὴν ὄψιν ἀνθρώπου ὑπῆρχέ τι τὸ μεγαλοπρεπές, ἅμα δὲ καὶ συγκινητικόν. Ὁ ξένος καὶ ὁ ὑπηρέτης του συνεκινήθησαν βαθέως. Πρὸ πάντων ὅμως ἡ Ἰωάννα ἀπέσπα τὴν προσοχὴν τοῦ ταξειδιώτου, ὅστις προσβληθεὶς κατ' ἀρχὰς ὑπὸ

Ναυπλίου

Δὲν διεμαρτυρήθη ὁ λαὸς ἐν Ναυπλίῳ κατὰ τῶν φόρων τοῦ κ. Τρικούπη καὶ Σας, οὔτε συλλαλητήρια ἐγένοντο, ἀλλὰ διεμαρτυρήθησαν αἱ ἀμέσως διαφερόμενοι ἄμπελοι, καεῖσαι ὑπὸ τοῦ πάγου.

Καὶ ἓν μοναδικόν! Τηλεγράφημα, σταλὲν ἐκ Ναυπλίας δι' Ἀθήνας, ἔφθασεν εἰς τὸν προορισμόν του **μετὰ ἕνα ὅλον μῆνα !!**

ΔΙΚΗ ΣΚΟΥΖΕ

Δίκη χρονολογουμένη ἀπὸ τοῦ 1878 καὶ κινδυνεύουσα, ἂν ἔπρεπε νὰ ἀκούσωμεν τοὺς συνηγόρους τῶν κατηγορουμένων, ν' ἀναβληθῇ καὶ χθὲς ἀκόμη. Τετάρτην φορὰν χθὲς ἔρχεται ἡ δίκη εἰς τὸ ἀκροατήριον καὶ τῶν κυρίων συνηγόρων τοῦ κατηγορουμένου ἡ διάθεσις εἶνε νὰ διαφύγῃ καὶ χθὲς τοὺς ὄνυχας τῆς δικαιοσύνης καὶ παραδοθῇ εἰς ἄλλους ὄνυχας, στρατιωτικούς. Διατί αἱ ἀναβολαὶ καὶ αἱ βραδύτητες καὶ τὰ ἔτη καὶ αἱ ὑπεκφυγαί; Εἰς τὰ ποινικὰ τοὐλάχιστον οἱ Ἕλληνες εἴμεθα ταχεῖς· ἀλλ' ἡ ταχύτης εἶνε φαίνεται εἰς ἀντίθετον λόγον πρὸς τὸ βάρος τοῦ βαλαντίου καὶ τὴν κοινωνικὴν δύναμιν τοῦ κατηγορουμένου. Ἂν ἦσαν Βλάχοι οἱ κατηγορούμενοι, ἂν ἦσαν τραμπούκοι, ἂν ἦσαν ἀθηναϊκὰ παλληκάρια, μιὰ καὶ δυὸ θὰ ἐστέλλοντο εἰς τὸν Μεδρεσὲν ἢ τοῦ Κόκλα. Καὶ ὅμως ἡ δίκη αὕτη ἐτώθη ἀπὸ μίαν τρίχα... ἂν ἦνε θρὶξ, τὸ θηρίον τῆς ἑλληνικῆς δικαιοσύνης, ὁ ἀρειοπαγίτης Γλαράκης. Ἄνευ αὐτοῦ οἱ κατηγορούμενοι θὰ ἠθωοῦντο. Ὑπῆρξαν εἰσαγγελεῖς, δηλαδὴ τὰ ὄργανα τῆς κατηγορίας, ἀθωωτικοί. Μεταξὺ αὐτῶν βεβαίως ἀνεγνωρίσατε ὅλον φῶς καὶ ὅλον μύτην τὸν κύριον Μπένσκν. Εἰς τὴν κοινωνικὴν ἐπίσης δύναμιν τοῦ κατηγορουμένου χρεωστεῖται καὶ ἡ ἀντὶ βιασμοῦ παραπομπὴ ἐπὶ ἑκουσίᾳ ἀπαγωγῇ. Λέγομεν ταῦτα, διότι καὶ πινακίδες καὶ εἰσαγγελίαι βρίθουσιν ἀπὸ δίκας ἐπὶ βιασμῷ, χαρακτηριζομέας ἀμέσως καὶ αὐθαιρέτως ἐν μιᾷ στιγμῇ, δίχως πολὺ λεμόνι, ὡς τοιαύτας, ἂν καὶ ἐνίοτε ὑπῆρχε πλήρης ἡδονικωτάτη συγκατάθεσις βιαστοῦ καὶ βιαζομένου. Ἡμεῖς δὲ βεβαιοῦμεν ὅτι ἡ προκειμένη περίπτωσις ἦτο βιασμός, καταγγέλλομεν μόνον τὴν δικαιοσύνην μας ὡς οὖσαν ἀνοικτίρμονα πρὸς τοὺς μικροὺς καὶ πλήρη σπλάγχνων πρὸς τοὺς μεγάλους.

***

Περιττὸν νὰ σᾶς εἴπωμεν ὅτι τὸ Δικαστήριον ἔβριθε κόσμον πολὺν διαφόρων τάξεων, ἰδίως ὅμως πανεπιστημιακῆς νεολαίας. Ἡ δίκη κατέστη περίφημος. Ὄχι μόνον διότι τὰ πρόσωπα τῶν κατηγορουμένων ἵστανται κατὰ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν καθεστηκυῖαν ἱεραρχικὴν τάξιν μεταξὺ τῶν πρώτων, ἀλλ' ἦτο δίκη εἰς ἣν ἡ κοινωνία συσωματοῦται μετὰ τοῦ ἀσθενοῦς μέρους, ἐνδιαφέρεται ὡς νὰ ἔπαθεν αὐτὴ, πνέει ἐκδίκησιν ὡς νὰ ἠτιμάσθη αὐτὴ, καὶ παρακολουθεῖ μετ' ἀγωνίας τὴν δίκην ὡς νὰ ἦτο ἡ κοινωνία ἡ μήτηρ τῆς παθούσης κόρης. Εἶναι τοῦτο δίκαιον; Αὐστηρῶς εἶναι ἄδικον, ἀδικώτατον. Ἡ προκατάληψις εἶνε ὀλεθρία· δὲν εἶνε ἀρετὴ ἀνθρώπων· εἶνε ἀρετὴ θηρίων. Κατηγορῶν καὶ κατηγορούμενος πρέπει νὰ ἐκλαμβάνωνται δύο θύματα· καὶ μετ' ἴσης εὐσπλαγχνίας ν' ἀφορᾷ ὁ δικάζων κόσμος καὶ τὴν ἀπολογίαν τοῦ ἑνὸς καὶ τὸ ἔγκλημα τοῦ ἄλλου. Ἀλλὰ πῶς νὰφυλαχθῇ ἡ ἀταραξία αὐτὴ, ὅταν ὁ κατηγοριῶν εἶνε γυνὴ καὶ ὁ κατηγορούμενος ἀνήρ; Καὶ ὄχι μόνον γυνὴ, ἀλλὰ παιδίον ὁ κατηγορῶν καὶ ἀνὴρ ὁ ὑπόδικος. Διότι ἦτο δεκατετραετὴς κορασὶς ἡ παθοῦσα ὅταν ὁ κατηγορούμενος τὴν ἀπήγαγεν εἰς τὸν πύργον τῆς Πεντέλης. Καὶ δὲν ἤρκει αὐτὴ ἡ ἀντίθεσις· ἀλλὰ προσετέθη ἄλλη μία φοβερωτέρα τῆς πρώτης· διότι ἡ μὲν παθοῦσα ἀνῆκεν εἰς τὸν κόσμον τῆς ἐσχάτης πενίας—καὶ τῆς τιμῆς· ὁ δὲ κατηγορούμενος εἰς τὸν κόσμον τοῦ ὑψίστου πλούτου—καὶ ὅπως ἔλεγεν ὁ πρόεδρος κ. Βούλγαρης ἡ τιμὴ δὲν συνοδεύει πάντοτε τὸν πλοῦτον, φιλοσοφῶν ἐπὶ τῶν πηγῶν ἐξ οὗ ὁ πλοῦτος ἀντλεῖται. Ἐκτὸς τῶν δύο τούτων διαφορῶν εἴχομεν καὶ τὰ μέσα καὶ τὰς ἐνεργείας καὶ τὰς ἀναβολὰς καὶ τὰς ὑπεκφυγάς, δι' ὧν οἱ κατηγορούμενοι ἐζήτουν ν' ἀποφύγωσι τὴν ὄψιν τῆς Δικαιοσύνης καὶ τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς τετραετίαν ἤδη, τοῦθ' ὅπερ βεβαίως δὲν ἠδύνατο νὰ ἑρμηνευθῇ ὑπὲρ τῆς ἀθωότητος αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ προκατάληψις τῆς κοινωνίας ἐναντίον τῶν κατηγορουμένων ἑρμηνεύεται ὄχι ἐξ ἀναισθησίας τοῦ δικαίου, ἀλλὰ μᾶλλον ἐξ ὑπερευαισθησίας αὐτοῦ.

***

Ἐννοεῖτε τώρα ὅτι καὶ αἱ δύο ἐνστάσεις τῶν συνηγόρων, ὅπως ματαιωθῇ ἡ δίκη, ἡ μία ὅτι ὁ κατηγορούμενος ὅτε διέπραξε τὴν ἀπαγωγὴν ἦτο ἔφεδρος, καὶ ἔπρεπε νὰ δικασθῇ ὑπὸ τοῦ Στρατοδικείου, ἡ ἄλλη ὅτι συγκατηγορούμενος ἔπρεπε νὰ εἶναι καὶ τὸ ἀπαχθὲν παιδίον — διότι ἦτο παιδίον ἡ Ἑλένη Δεσποτάκη τὸ 1878 — ἐνεποίησαν ὄντως ἀηδῆ ἐντύπωσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἀληθῆ αἰσθανθὲν ἀνακούφισιν ὅτε ἀμφότεραι ἀπερρίφθησαν ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου καὶ ἤρχισεν ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων, κατηγορίας καὶ ὑπερασπίσεως.

Πρώτη ἐξεταζομένη μάρτυς ἡ παθοῦσα Κρητικοποῦλα, **Ἑλένη Δεσποτάκη.** Ἐκ τῶν συμπαθητικωτέρων κορασίων, ἂν καὶ τὸ πάθημα ὡς καὶ ἡ πενία ἀφῄρεσαν ἀπὸ τοῦ προσώπου καὶ ἀπὸ τοῦ ὅλου ἴσως ὀργανισμοῦ τὴν δρόσον, ἣν γεννᾷ ἡ ψυχικὴ καὶ ἡ τοῦ σώματος εὐεξία· ἀλλ' ἡ καλλονή, ἡ ἱστορικὴ κρητικὴ καλλονή, δὲν ἐμαράνθη· εἶνε τύπος μᾶλλον μαθητρίας ἢ γυναικός. Δὲν εἶνε ἀκόμη γυνή· καὶ μετὰ τὴν συνάφειαν αὐτῆς μὲ τὸν κατηγορούμενον, μένει κόρη—τὸ ἐξωτερικόν. Γλυκεῖα συμπαθητικὴ μορφή, μὲ ὡραίους ὀφθαλμοὺς καὶ ροδιζούσαν τῶν παρειῶν χρῶσιν, ρῖνα σχεδὸν ἀγαλματώδη καὶ κόμην καταβαίνουσαν μέχρι γονάτων, μετρία τὸ ἀνάστημα καὶ λεπτοκαμωμένη. Ἡ εὐμορφία της δὲν εἶνε ἐξ ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι μὲ τὸ πρῶτον βλέμμα μεθύουν. Καὶ ὅταν ἀναλογισθῶμεν, ὅτι πρὸ τετραετίας τὰ πάντα παρ' αὐτῇ ἦσαν παιδικώτερα, ὅτι δὲν ἔφερεν ἴσως ἀκόμη τοὺς γυναικείους τύπους ἐπὶ τοῦ στήθους, δὲν ἐννοοῦμεν πῶς προὐκάλεσε τόσην ζάλην εἰς τὸν κατηγορούμενον, ὥστε νὰ τὴν καταδιώκῃ ἐπὶ ὀκτὼ μῆνας, ἂν καὶ τότε τελῶν τὰ ἱερώτερα καθήκοντα πρὸς τὴν πατρίδα καὶ νὰ ἐπινοήσῃ ὁλόκληρον μυθιστόρημα ὅπως τὴν ἀπολαύσῃ.

Ὁρκίζεται ἡ Ἑλένη Δεσποτάκη μὲ φωνὴν πνιγμένην εἰς τὸν λάρυγγα καὶ ὀφθαλμοὺς κολυμβῶντας εἰς τὰ δάκρυα, ἀρχίζει ἐρωτῶν αὐτὴν ὁ κ. Πρόεδρος, ἀλλ' εἶνε ἀδύνατον νὰ προχωρήσῃ, διότι κλαίει, κλαίει, κλαίει. Ἀκροατήριον καὶ δικαστήριον συγκινοῦνται.

Ὁ Πρόεδρος. Γιατί κλαῖς;

Ἐκείνη. Ντρέπουμαι.

Ἀναβάλλεται ἡ ἐξέτασίς της, ἕως οὗ συνέλθῃ καὶ προσέρχεται ἡ δευτέρα μάρτυς, ἡ μήτηρ τῆς παθούσης.

Εὐγενία Δεσποτάκη.

Ἡ μήτηρ βεβαίως δὲν εἶνε ἡ μήτηρ τῆς κόρης της. Με-

τῆς θαυμασίας καλλονῆς της, παρεῖχεν αὐτῇ μεῖζον ἐνδιαφέρον, ἤρξατο νὰ τὴν ἐξετάζῃ μετὰ προσοχῆς δυναμένης ἐν ἄλλῃ τινὶ στιγμῇ νὰ φανῇ δυσάρεστος καὶ ἀνάρμοστος. Καὶ ἀντίως ἡ σταθερότης, μεθ' ἧς προσέβλεπε τὸ πρόσωπον τῆς νεάνιδος δὲν ἦτό τι φυσικόν. Αἴφνης ἐφρικίασεν, οἱ ὀφθαλμοί του ἠνεῴγησαν ὑπερμέτρως καὶ ἐπιφώνησις ἐξέφυγε τοῦ ἀσθμαίνοντος στήθους του· ἀλλ' ἐξηκολούθει ἔτι παρατηρῶν τὴν νεάνιδα μετὰ προσοχῆς καταβιβρωσκούσης, λεπτομερῶς ἐξετάζων τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου της.

— Ὦ! μὰ τί ὁμοιότης! ἐψιθύρισεν. Αὐτὴ, βεβαίως αὐτὴ εἶνε... Ἀλλὰ τὸ κοράσιον τοῦτο ἦτο μόλις δέκα ἑπτὰ ἕως δέκα ὀκτὼ ἐτῶν! Ναί, ἀλλ' ἐὰν καλῶς ἐπληροφορήθην ἐν Λονδίνῳ, ἀκριβῶς δέκα ἑπτὰ ἔτη εἶνε ἀφ' ὅτου ὁ Κάρολος Σεβρὺ καὶ ἡ Ζελίμα ἔγιναν ἄφαντοι. Δέκα ἑπτὰ ἔτη, δέκα ἑπτὰ ἔτη... καὶ ἡ Ζελίμα ἦτο ἔγκυος. Θεέ μου, Θεέ μου! ἐὰν ἦτο... Καὶ διατί ὄχι; Αὐτὴ ἡ καταπληκτικὴ ὁμοιότης... Ἄ θεία Πρόνοια, θεία πρόνοια! Θὰ εὐδοκήσῃ ἐπὶ τέλους νὰ κάμῃς κάτι τι καὶ δι' ἐμέ!

Διὰ μιᾶς καὶ μόνης κινήσεως ἠγέρθη ὄρθιος καὶ ἐπιθεὶς τὴν χεῖρά του ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ Λυκογιάννη.

— Παιδί μου τῷ εἶπεν, ἀποκρίσου με ποῖος εἶνε αὐτὸ τὸ κορίτσι; Ποῦ κατοικεῖ; Βοῦ τὴν ἔχασες· ἐρρίφθης λοιπὸν εἰς τὸν ποταμόν, ἀλλὰ διατί; Μίλησε, φίλε μου, μίλησε.

Ὁ Λυκογιάννης προσέβλεψεν ἀτενῶς τὸν ἐπερωτῶντα αὐτὸν, ἔσεισε θλιβερῶς τὴν κεφαλὴν καὶ ἀπήγγειλε τὰς λέξεις ταύτας:

— Κύριε, κατ' ἀρχὰς, καὶ Ἰωάννα, Ἰωάννα, δεικνύων τὴν νεάνιδα.

Ὁ ταξειδιώτης εἰς μάτην ἐξηκολούθησε νὰ τὸν ἐρωτᾷ, ἀλλ' ὁ Λυκογιάννης, ὅστις οὐδὲν ἐννοεῖ, οὐδὲν ἀπεκρίνετο ἢ ἁπλῶς σείων τὴν κεφαλὴν καὶ ἐκβάλλων βαθεῖς στεναγμούς.

— Δὲν μὲ ἐννοεῖ, δὲν εἰξεύρει νὰ ὁμιλήσῃ, εἶπεν ὁ ταξειδιώτης· δὲν ἀμφέβαλλον· ὁ δυστυχὴς εἶνε βλάκας.

— Καὶ ὅμως ἔχει θάρρος, γενναιότητα, καὶ καρδίαν ἴσα μὲ ἑκατὸν ἀνθρώπους ποῦ τοὺς λένε ξυπνοὺς, ὑπελάβεν ὁ ὑπηρέτης, ὅστις ἤρξατο νὰ συμπαθῇ τὸν Λυκογιάννην.

— Λανδρὺ, ἐπανέλαβεν ὁ ἄγνωστος ξηρῶς, δὲν δυνάμεθα ν' ἀφήσωμεν ἐδῶ αὐτὴν τὴν νεάνιδα.

— Σωστὰ, κύριε.

— Πρέπει νὰ τὴν πάρωμε μαζύ.

— Ποῦ, κύριε;

— Ὅπου πηγαίνομεν.

Ὁ ὑπηρέτης παρετήρησε τὸν κύριόν του μετ' ἐκπλήξεως.

— Δὲν εἶνε καλλίτερα, ἐτόλμησε νὰ παρατηρήσ, νὰ τὴν ἐμπιστευθῶμεν εἰς τοὺς χωριτοὺς τοῦ πρωτοχωριοῦ ποῦ θ' ἀπαντήσουμε;

— Ὄχι θὰ τὴν πάρω μαζύ μου, τὴν φυλάττω, σοῦ λέγω.

— Ἔτσι, ὅπως εἶνε βρεμένη;

— Τί πειράζει!

— Ὁ κύριος δὲν φοβεῖται μήπως κρυώσῃ;

— Ὁ ἥλιος ἀνατέλλει, μετὰ μίαν ὥραν θὰ ἦνε ζέστη. Καὶ ἔπειτα θὰ τὴν ἐπιμεληθῶ· ἔχομεν καλύμματα, ποτὰ, σάκχαριν, κρασὶ Βορδώ, ὅ,τι μᾶς χρειάζεται.

— Ἐσεῖς ξεύρετε καλλίτερα ἀπὸ ἐμένα τί πρέπει νὰ κάμετε, εἶπεν ὁ Λανδρὺ, κατανοῶν τέλος, ὅτι ὁ κύριός του εἶχε λόγους ἰσχυροὺς διὰ νὰ λάβῃ τόσον ἀλλόκοτον ἀπόφασιν.

— Ἄς φύγουμε, Λανδρὺ, ἂς φύγουμεν!... Ἄ! δόσε ἕνα εἰκοσάφραγκον εἰς αὐτὸν τὸν δυστυχῆ!

Ἡ Ἰωάννα ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς, τὰ δὲ χείλη της ἤρξαντο χρωματιζόμενα. Ὁ ἄγνωστος τὴν ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ ἐβάδισε ταχέως πρὸς τὴν ἄμαξαν. Ὁ Λανδρὺ ἐπέθηκεν ἓν εἰκοσάφραγκον εἰς τὴν χεῖρα τοῦ Λυκογιάννη, ὅστις παρατηρήσας τὸ νόμισμα, ἐπέστρεψεν αὐτὸ εἰς τὸν ὑπηρέτην σείων τὴν κεφαλήν.

Λεπτὸς καὶ ὑπερήφανος ὡς μέγας κύριος! ἐψιθύρισεν ὁ Λανδρὺ, κρύφα ρίψας τὸ εἰκοσάφραγκον εἰς τὸ θυλάκιον τοῦ ἀγριανθρώπου, χωρὶς νὰ ἐννοήσῃ οὗτος, καὶ ἀπεμακρύνθη τρέχων, ἵνα ταχέως καθέξῃ τὴν ἐπὶ τῆς ἕδρας τῆς ἁμάξης θέσιν του.

Ὁ Λυκογιάννης εἶδεν ἀπαγομένην τὴν Ἰωάνναν χωρὶς νὰ κάμῃ οἱανδήποτε κίνησιν· ἦτον ἐκθαμβος, ἐννεός· ἔμενεν εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, ὄρθιος, ἀκίνητος, ὡς νὰ ἦσαν καρφωμένοι οἱ πόδες του ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ἂν εὑρίσκετο ἀπέναντι ἄλλων ἀνθρώπων, καθὼς ἦτο μανιώδης, θὰ ὥρμα κατ' αὐτῶν ἵνα ὑπερασπισθῇ τὴν μνηστὴν τοῦ φίλου του· ἀλλ' ὁ ἄγνωστος ταξειδιώτης μὲ τοὺς τρόπους του καὶ τὴν γλυκεῖαν ἔκφρασιν τοῦ βλέμματός του, τοῦ ἐπεβλήθη. Καὶ ἐν τούτοις ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἠσθάνετο δὲν ἦτο φόβος, ἀλλ' αἴσθημα θαυμασμοῦ καὶ μεγάλου σεβασμοῦ.

Ὁ ἵππος ἀνῆλθεν βραδέως τὸν ἀνήφορον· καὶ ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸ ὀροπέδιον, ἤρχισε νὰ καλπάζῃ καὶ μετ' ὀλίγον ὁ κρότος τῆς ἁμάξης ἐξηφανίσθη.

Τότε ὁ Λυκογιάννης ἐθλίψεν ἐπανειλημμένως τὸ μένωπόν του, ὡσεὶ θέλων νὰ ἐκδιώξῃ σκέψιν τινα, εἶτα ὥρμησεν ὡς ἀστραπὴ καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ δάσος, ὅπου ἐγένετο ἄφαντος.

ΙΗ.

Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΙΩΑΝΝΑΣ

Τὴν ἑβδόμην ὥραν, ὅτε ἡ Γερτρούδη ἀρίκετο, πόσον ἐξεπλάγη, εὑροῦσα ἀνοικτὴν τὴν θύραν τῆς αὐλῆς, καὶ πρὶν ἢ ἐμβῇ παρετήρησεν εἰς τὰ πέριξ ὑποθέτουσα ὅτι ἡ Ἰωάννα ἐξῆλθε νὰ συνδιαλεχθῇ μετά τινος γείτονος· πιθανῶς περὶ τῶν κεραυνοβόλων βροντῶν τῆς νυκτός.

(Ἀκολουθεῖ)

λανειφοροῦσα, χαλκόχρους, μὲ τὰ μῆλα τῶν παρειῶν ἐξωγκωμένα, φέρει ἐπάνω της τὴν εἰκόνα τῆς δυστυχίας.

Δὲν εἶνε πλέον ὕπαρξις· εἶνε ὑπόθεσις· ζῇ δι' αὐτῆς καὶ δι' αὐτήν. Τὴν γνωρίζει πλέον ἀπὸ στήθους. Μόνον εἰς τὰς ἐπισήμους ἀρχὰς καὶ ἀπὸ ἀκροατηρίου θὰ τὴν εἶπεν ὀκτὼ ἢ δέκα φοράς. Εἰς φίλους δὲ καὶ συγγενεῖς, αἱ δικηγόρους καὶ φιλανθρώπους ἴσως ἑκατόν, ἴσως χίλιας. Θὰ τὴν μελετοῦσε κατὰ μόνας, θὰ τὴν ἀπήγγελλε πυρέσσουσα καθ' ὕπνους, θὰ τὴν ἐζύμωσε μὲ τὰ δάκρυά της, θὰ τὴν ἔγραψε μὲ καίοντα σίδηρον εἰς τὴν καρδίαν της. Διὰ τοῦτο φαίνεται οἱονεὶ *μελετημένη*, μετ' ἀπαγγελίας σχεδὸν ἐπιμελημένης, καὶ κάπου κάπου θεατρικῆς.

Δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ ἐρωτᾶται ὑπὸ τοῦ Προέδρου. Εἰς τὸ πρῶτον: Τί σοῦ συνέβη; τοῦ προέδρου, ἀνοίγει ἡ εὐγλωττία της καὶ λέγει, λέγει, λέγει:

»Ἀφοῦ ἤλθα ἐν ἐδῶ (ἀπὸ τὴν Κρήτην) ὁ Σκουζὲς μὲ ἐστειλε μιὰ γυναῖκα καὶ μοῦπε πῶς ἕνας πολὺ πλούσιος ζητᾷ νὰ πάρῃ τὴν κόρη μου γιὰ γυναῖκά του.—Κυρά μου τῆς λέγω, κύτταζε τὴν θέσιν μας, κ' ἐγὼ δὲν ἔχω κορίτσι γιὰ πανδριά.—Μὰ εἶνε πλούσιος πολύ.—Οὔτε γιὰ πλούσιον εἴμεθα ἐμεῖς, ὅπως εἴμεθα, οὔτε γιὰ φτωχό. Ἡ μεσάζουσα ἀναχωρεῖ. Ἐπιστρέφει πάλιν τὴν ἄλλην ἡμέραν καὶ λέγει τὰ ἴδια· καὶ τῇ ἀπαντᾷ τὰ ἴδια καὶ αὐτή. Ἔπειτα ἔρχεται ἄλλη γυναῖκα ἡ Βασιλικὴ Χαραλάμπους, μεσάζουσα καὶ αὐτή· χάνεις τὴν τύχην τοῦ κοριτσιοῦ σου, τῇ ἔλεγε. αὐτὸς εἶνε Σκουζές· ποῦ θαύρῃ τέτοιο γαμπρό; Καὶ ἐπὶ τέλους τί χάνεις; Ἔλα στὸ σπῆτι μου ποῦ θὰ ἦνε καὶ αὐτὸς καὶ νὰ τοῦ πῇς ἡ ἰδία ὅτι δὲν θέλεις. Ἡ μήτηρ ἤρχισε νὰ κλονίζηται. Ἐζήτησε συμβουλὴν ἀπὸ τὴν σπιτονοικοκυρά της τὴν κυρὰ Μπιστούραινα, ἀγαθωτάτην γυναῖκα, ἕνα εἶδος προνοίας τῆς δυστυχοῦς οἰκογενείας. Νὰ πάγω κυρὰ Μπιστούραινα, τί λές;—Νὰ πᾷς παιδάκι μου.—Μὰ πῶς νὰ πάγω μὲ τέτοια χάλια; Στιβάλια δὲν ἔχω.— Σοῦ δίνω τὰ δικά μου. Καὶ ὑποδυομένη ξεναὐποδήματα ἡ ἐπίδοξος πεθερὰ γαμβροῦ ἑκατομμυριούχου πηγαίνει εἰς τὴν Βασιλικήν.—Νά σου τον κι' ὅλας, ὁ Σκουζὲς μὲ τὸν Κίμωνα τὸν Δεμερδζῆ, δύο στρατιωτικοί. Ἀμέσως πρότασις γάμου ἐκ μέρους τοῦ πρώτου. Ποιόνε θὰ δώσῃς τὴν κόρη σου; Κάνένα γιατρουδάκι; Θὰ θέλῃ νὰ πάρῃ προῖκα τὸ λίγο λίγο 20,000 δραχμαῖς. Ἐγὼ εἶμαι πλούσιος, κτλ.— Ναὶ μὰ τὸ ξεύρουν οἱ γονέοι σου;—Ὄχι· θὰ τὸ κάνω μυστικά. Ὁ πατέρας μου εἶνε ἐννενῆντα χρονῶν· μπορεῖ νὰ γίνῃ καὶ ἑκατὸν χρονῶν. Θὰ περιμένω ἕως τότε; Ἐγὼ εἶμαι ἐνῆλιξ· εἶμαι 27 ἐτῶν, εἶμαι δικηγόρος. Κάνω ὅ,τι θέλω. — Παιδί μου, τί νὰ σοῦ πῶ, δὲ μπορῶ νὰ δώσω τὸν λόγον μου. Κι' ἔφυγεν.

Αἱ γυναῖκες ὅμως, αἱ ἀπεσταλμέναι, ἀὸ μεσάζουσαι τοῦ κατηγορουμένου δὲν ἔπαυσαν νὰ τὴν ἐνοχλῶσιν. Ἕως ὅτου ἠναγκάσθη νὰ τὰς διώξῃ. Ὅταν ἐμφανίζηται ἡ κυρία Ρουσοπούλου, νοικοκυρὰ ἔντιμη καθὼς πρέπει, κατοικοῦσε ἀντικρὺ τῆς αὐλῆς ὅπου κατῴκει ἡ Κρητικιὰ μὲ τὸ κορίτσι της καὶ εὑρισκομένη εἰς στενὰς μετ' αὐτῆς σχέσεις. Μίαν ἡμέραν τῆς λέγει—μετὰ ὀκτὼ μῆνας αὐτά—ὅτι εἶδε εἰς τὰς Στήλας τοὺς Δεμερδζῆδες, καὶ τὴν ἠρώτησε: θὰ γίνῃ ὁ ἀραβῶνας τοῦ Σκουζὲ μὲ τὴν Κρητικοπούλα. μπᾶ! τῆς εἶπαν ἐκεῖνοι, ἐμεῖς τὸν ἐμποδίζουμε, τέτοιο παληοκόριτσο θὰ πάρῃ ὁ Σκουζές;—Ὅσο γι' αὐτό, λέγει, ἡ κυρία Ρουσοπούλου δὲν τὸ δέχομαι, τὸ κορίτσι εἶνε πολὺ τίμιο. Ἡ μήτηρ ἀκούσασα ὅτι διασύρεται ἡ ὑπόληψις τῆς κόρης κλαίει, ὀδύρεται, τὴν πιάνουν τὰ νεῦρα της πέφτει σ' τὸ κρεββάτι, καὶ ἅμα σύνηλθε, ἂν καὶ νύξ, κουκουλώνεται τὸν μποχσά της καὶ τρέχει εἰς τὴν Βασιλικήν, καὶ τὴν ὑβρίζει δι' αὐτὰ ποὺ ἤκουσε.

Ὁπότον παρεμβαίνει ἄλλη πάλιν γυναῖκα, ἡ Σοφία Κοτσέλη, ὅπου ἐπήγαινεν ὁ Σκουζὲς καὶ προσεκαλεῖτο ἡ μήτηρ, πιεζομένη νὰ δώσῃ τὸν λόγον της, νὰ γίνῃ ὁ ἀραβών.

Ὁ κλονισμὸς πλέον ἦτο τέλειος. Καὶ ἐδῶ ἐννοοῦσα καὶ αὐτὴ τὴν πλάνην εἰς ἣν ὑπέπεσε νὰ φαντασθῇ ὅτι ἕνας Σκουζὲς θὰ ἔπερνε διὰ σύζυγον τὸ πτωχό της τὸ κορίτσι, λέγει πρὸς τὸ δικαστήριον: Θεὸς δὲν ἤμουνα, Παναγιὰ δὲν ἤμουνα, πιάστε με γιὰ τρελλή, ἔδωκα τὸν λόγον μου.

Ἔγινεν ὁ ἀραβὼν εἰς τῆς Σοφίας Κοτσέλη, τῆς ὁποίας τὸν ἄνδρα, ἐνωμοτάρχην, παρεκάλεσεν ὁ Σκουζὲς νὰ γίνῃ ἐκεῖ ὁ ἀραβών, γιατὶ τῆς Δεσποτάκη ἡ κάμαρα ἦτο κακοροίζικη. Ἔδωκεν ὁ Σκουζὲς ὡς ἀραβῶνα ἕνα μεταλλιόν, ἕνα δακτυλιδάκι καὶ σκουλαρίκια, ψεύτικα ὅλα. Εἶχαν καὶ γλυκύσματα. Τὴν κυχήθησαν τὴν Δεσποτάκη. Ἡ Ρουσοπούλου ἤτανε ἐκεῖ, ἥτις μάλιστα εἶπε, φοβουμένη μήπως τὰ γυρίσῃ ὁ Σκουζὲς, πρέσεχε καλά, εἶνε κρητικοπούλα ἡ Ἑλένη, καὶ ἔχει καὶ κουμπουριαῖς. Ὄχι μόνον κουμπουριαῖς, ἀπήντησεν ὁ Σκουζὲς, ἀλλὰ καὶ μαγαιριαῖς. Ἡ δὲ Σοφία Κοτσέλη, εἰς τὸ δωμάτιον τῆς ὁποίας ἐτελέσθη ὁ ἀραβών, μὴ κυττάζῃς, ἔλεγεν εἰς τὴν μητέρα, ποῦ τὰ δῶρα εἶνε πρόστυχα, θὰ φέρῃ ὕστερα καὶ ἄλλα, καλλίτερα.

Μετὰ ταῦτα ἐνοικιάζει ὁ Σκουζὲς ἕνα ἀπὸ τὰ σπήτια τοῦ Πρινοπούλου εἰς τὸ Κολωνάκι καὶ μετέφερεν ἐκεῖ τὴν οἰκογένειαν Δεσποτάκη, τῆς δίδει καὶ δύο τῶν ἑκατονδώδεκα νὰ ἀγοράσουν ἔπιπλα. Ἐπήγαινε καὶ τοὺς ἔβλεπε σὰν ἀραβὼν ιαστικὸς μιὰ φορὰ τὴν ἡμέρα. Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας ζητεῖ νὰ πάρῃ τὴν Ἑλένη νὰ τὴν πάγῃ 'ς τὴν Κολοκυθοῦ ὅπου ἡ μητέρα του θὰ βάπτιζε ἕνα παιδὶ τοῦ ἐπιστάτη τους. Ἐκεῖ θὰ γνώριζε καὶ τὴν μητέρα καὶ ἴσως λάβῃ καὶ τὴν συγκατάθεσίν της διὰ τὸν γάμον. Ἡ μητέρα κατ' ἀρχὰς ἀνθίσταται, αὐτὸς ἐπέμενε, ὁ πατὴρ ἐνδίδει, ἡ μητέρα λέγει: Δὲν μὲ παίρνεις τοὐλάχιστο κ' ἐμένα;—Ἀ μὰ ποῦ νὰ σὲ πάρω, δὲν ἔχεις, μητέρα, κατάλληλα ἐνδύματα, νὰ ἤξευρα θὰ σέκαμνα. Ἐπὶ τέλους ὁ Σκουζὲς λέγει, ἂν θέλετε νὰ ἔλθῃ καὶ ἡ Καλλιόπη μαζὺ γιὰ συντροφιὰ, ἕνα παιδὶ τοῦ σκολιοῦ, τὸ ὁποῖον ἐκάθετο εἰς τὴν ἰδίαν αὐλὴν, ὅπου καὶ ἡ Δεσποτάκη, ἀλλὰ δὲν ἦτο τόσον τίμιον ὅσον ὑπέθετε αὐτή. Καὶ πράγματι ὁ Σκουζὲς, ὁ Κίμων Δεμερδζῆς, ἡ Καλλιόπη (τὸ ἄτιμο τὸ κορίτσι, ἀπέθανε τώρα ἀπὸ φθίσιν, ἀφοῦ ἐκόρεσε τὰ πάθη τῆς χρυσῆς μας νεολαίας. Ὦ! κοινωνία!) ἐρ' ἀμάξης. Ἴσ τὸ δρόμο ἐρωτᾷ ἡ Ἑλένη: εἶνε μακρυὰ ἡ Κολοκυθοῦ;—Δὲν θὰ πᾶμε 'ς τὴν Κολοκυθοῦ, 'ς τὴν Πεντέλη.—Καὶ γιὰ τί δὲν τόπατε τῆς μητέρας;—Γιὰ τί εἶνε φοβιτσάρα καὶ μποροῦσε νὰ μὴ σ' ἄφινε.

Ἔφθασαν εἰς τὸν Πύργον τῆς Πεντέλης. Ἐκάθισαν στὸ τραπέζι. Ἔφαγαν. Εἶχον διάφορες μποτίλιες κρασί. Τῆς ἔδωκε καὶ τῆς Ἑλένης νὰ πιῇ ὁ Κώστας. Ἐκείνη δὲν ἤθελε.—Ἂν μ' ἀγαπᾶς θὰ πιῇς. Ἔπινεν ὀλίγον· ἤτανε γλυκὸ σὰ σοροπάκι. Καλὰ ποῦ δὲν ἤπιε περισσότερο. Μποροῦσε νὰ πεθάνῃ τὸ κορίτσι μου. Σὲ λίγο ἔβλεπε τὰ ντουβάρια νὰ γυρίζουν· τὰ μελίγγιά της νὰ παίζουν· ἀκούμπησε στὸ τραπέζι· δὲν μπόραγε νὰ σταθῇ.—Τί ἔχεις τῆς λέγει ὁ Σκουζές;—Τί εἶχε μέσα τὸ κρασί; Δὲν μποροῦσε πλέον νὰ μιλήσῃ. Σηκόνεται ἀπὸ τὸ τραπέζι, τὴν πιάνει ἡ Σκουζὲς ἀπ' τὸ χέρι καὶ τῆς χύνει νερὸ στὸ κεφάλι. Κλείνει καὶ τὴν πόρτα τοῦ δωματίου.—Γιατὶ κλεῖς τὴν πόρτα; τοῦ λέγει ἡ Ἑλένη.—Ἕνα ἔτος περίμενα γιὰ αὐτὴ τὴν ὥρα. Τρέχει ν' ἀνοίξῃ, ποῦ νὰ παλέψῃ μὲ τὸν Σκουζέ! Τὴν εἶπανε εἴκοσι

ἐτῶν. Μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ τριάντα. Ἐγὼ ποῦ εἶμαι πενῆντα χρονῶν, νὰ μὲ κλείσουνε μέσα . . . (*Ἰλαρότης*). Τὸ τραβᾶει ἀπάνω στὸ στρῶμα· δὲν ξεύρω τί γίνεται . . . Μοῦ σκώτωσε τὸ παιδί μου. Ἀκόμη φάρμακα παίρνει.

Μετὰ τὴν πρᾶξιν πάλιν ὁ Σκουζὲς τὴν ἐκολάκευε. Ἐγὼ δὲν φεύγω ἀπὸ σένα. Θὰ σὲ πάρω. Ἀλλὰ νὰ τὸ κρατήσῃς μυστικὸν ἀπὸ τὴν μητέρα σου. Μπορεῖ νὰ τὸ μάθῃ ὁ πατέρας καὶ νὰ μὲ διώξῃ. Ἔπειτα ἐκένωσε τὸ πυροβόλον του ἀπὸ τοῦ παραθύρου, ἓξ βολάς.

Ὁ Πρόεδρος. Γιατί αὐτό; Γιὰ τιμή των.

Καὶ ὁ Κίμων ἀπὸ τὴ σάλα ἄλλας ἓξ βολάς.

Ἐπανῆλθον. Τὸ παιδί μου ἤτανε κατατρομαγμένο.—Τί ἔχεις;—Τίποτα. Τὸ πρωὶ ἄρρωστο, δὲν σηκώθηκε ἀπ' τὸ κρεββάτι. Μετ' ὀλίγας ὥρας νὰ καὶ ὁ Κίμων.—Κρυώσατε; ἔ; Νὰ δῇς ὁ Κώστας κρύωσε καὶ αὐτός, τοῦ πήρανε αἷμα. Σὲ 3—4 μέραις ἔρχεται καὶ ὁ Σκουζές. Δὲν τὸν γνώρισα ἀπὸ τὴν κατάστασι ποῦ ἤτανε. Ἀπ' τὸ φόβο του. Τὸ βράδυ ἐπρότεινε νὰ τὴν πάρῃ εἰς τὸ ξενοδοχεῖο νὰ φάνε. Ἐπίστεψε εἰς τὰ τίμια λόγια του καὶ τὴν ἔδωκε. Μετὰ δύο τρεῖς μέραις ἡ Ἑλενίτσα εἶδε ἀπὸ τοὺς τρόπους τοῦ Σκουζὲ πῶς δὲν εἶναι γιὰ νὰ τὴν πάρῃ γυναῖκά του, ἐξωμελογήθη εἰς τὴν μητέρα της. Θρῆνος καὶ ὀδυρμὸς καὶ κοπετὸς τῆς μητρὸς, καὶ τὰ λοιπά, μεταξὺ δὲ τῶν λοιπῶν αὐτῶν ἡ παροῦσα δίκη.

Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν 1ην μ. μ.

Μ. Μ.

Ἡ Ἑλένη Δεσποτάκη

ἀφηγεῖται διὰ φωνῆς γλυκείας, μαλακῆς, μὴ ἐξαπτομένη, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς φυσικότητος ὅσα καὶ ἡ μήτηρ της εἶπεν, ἀλλὰ μετὰ τινων λεπτομερειῶν καὶ μερικῶν σκέψεων. Ὅτι τὸ κρασὶ ποῦ τῆς ἔδωκαν ἦτο ἰδιαίτερον. Αὐτὸ εἶναι κρασὶ γλυκὺ, τὸ ἔφερα γιὰ σένα, τῆς ἔλεγεν ὁ Σκουζές. Ὅτι μετὰ τὸ γεγονὸς τῆς Πεντέλης αὐτὴ ἀκολουθοῦσε τὸν Κώστα, ὄχι τὴν μητέρα της. Ὅτι ἀπὸ τὴν μπυραρία ποῦ τὴν πήγαινε ὑποπτεύθηκε καὶ τὸ εἶπε τῆς μάνας της. Ὅτι ὁ κύριος Καμένος τοὺς προσέφερεν 10,000 δραχμὰς ἐκ μέρους τοῦ Σκουζὲ νὰ συμβιβασθοῦν καὶ ὅτι ἡ μητέρα εἶπεν: Ἐγὼ δὲν τὸ πούλησα τὸ κορίτσι μου.

Ἡ Παναγιώτα

εἶναι ἡ πρώτη γυναῖκα μεσάζουσα ποῦ πῆγε εἰς τὴν Κρητικιὰ, ὑδραΐσα μὲ μαγουλίκα, ἡ ὁποία εἶναι καὶ ὀλίγον Σωκράτης, διότι καὶ αὐτὴ ἕνα πρᾶγμα γνωρίζει, ὅτι δὲν γνωρίζει τίποτε. Μόνον ὅτι ἐστάλη εἰς τῆς Κρητικιὰς γιὰ συμπεθεριό. Καὶ θὰ ἰδοῦμε ἔπειτα τί ἐννοοῦσε διὰ τῆς λέξεως *συμπεθεριό*. Εἰς ὅλα τὰ ἄλλα ἀπήντα μονοτονώτατα: Γράμματα δὲν ξεύρω· τίποτα δὲν ξεύρω.

Μαριγὼ Ρουσοπούλου

παχύσαρκος, ὑψηλὴ καὶ ὀλίγον κομψευομένη φεσοῦ, μήτηρ τοῦ ὡραιοτέρου κορασίου ὅπερ ἀποθανὸν ἔκλαυσεν ὅλη ἡ ἀθηναϊκὴ νεολαία. Καὶ ἡ ἰδία ἀκόμη φαίνεται ἀκρόπολις παρελθούσης καλλονῆς. Ὡμιλεῖ μετὰ πολλῆς ἀπαθείας, σχεδὸν ὡς διπλωμάτης, ἐνῷ συγχρόνως κουμβώνει τὸ γάντι της καὶ κινεῖ καὶ τὴν ὀμβρέλα της. Ζητεῖ καρέγλαν, τῆς φέρουν καὶ κάθηται. Ἐὰν ἡ προηγουμένη μάρτυς *δὲν ξεύρει τίποτε*, αὐτὴ *δὲν ἐνθυμεῖται τίποτε*. Λέγει μόνον ὅτι ὁ Σκουζὲς καιρὸν πολὺν ἐργολαβοῦσε τὴν νέαν· περνοῦσε κάθε βράδυ ἀπὸ τὸ σπῆτι· καὶ αὐτὴ μίαν ἡμέραν τοῦ εἶπε ὅτι εἶναι τροπή του νὰ περνᾷ ἀπὸ τὸν δρόμον αὐτόν· ἔπειτα ὅταν ἔγινε ὁ ἀραβών, ἡ Σοφία Κοτσέλη τῆς εἶπε μίαν ἡμέραν ὅτι κῦρε τὸν μπελά τες, ὅτι ἡ Δεσποτάκη τὸ πῆρε γιὰ ἀραβῶνα, ἐνῷ ὁ Σκουζὲς ἐπροφασίζετο τὸν πατέρα του: Μπορεῖ νὰ μὲ ἀποκληρώσῃ· καὶ ἔπειτα τί θὰ κάνω;

Πρόεδρος. Μπορεῖ μιὰ μητέρα νὰ παραδώσῃ τὴν κόρην της διὰ χρήματα;

Μάρτυς. Ἐγὼ ποῦ εἶμαι μητέρα δὲν θὰ τῶκαμνα.

Πρόεδρος. Ἠδύνατο νὰ τὴν δώσῃ διὰ παλλακίδα;

Μάρτυς. Ξεύρω 'γώ; Κατὰ τὴν μητέρα.

Πρόεδρος. Ποίαν ἐντύπωσιν σοῦ ἔκαμε τὸ γεγονός;

Μάρτυς Πάντοτε κακήν.

Καὶ εἰς ὅλας τὰς ἄλλας ἐρωτήσεις ἡ ἀπάντησίς της ἦτο: Δὲν ἐνθυμοῦμαι, δὲν ἐνθυμοῦμαι· ἀν καὶ εἰς μερικὰ πάλιν πράγματα ἐπέμενεν ὅτι ἐνθυμεῖτο καὶ καλὰ ἐνθυμεῖτο, καὶ περ διαψευδομένη ὑπὸ σειρᾶς ὅλης μαρτύρων.

Βασιλικὴ Χαραλάμπη

— Παρὼν, ἀπαντᾷ εἰς τὴν προσφώνησιν τοῦ ὀνόματός της ἡ ξανθὴ αὐτὴ μέγαιρα, ἐπαγγελλομένη ἔργα γυναικεῖα, ἤτοι ἔργα προαγωγοῦ. Ὁ πρόεδρος κρατεῖ εἰς χεῖρας ἄλλην ἔνορκον κατάθεσίν της. Καὶ εὐθὺς φωρᾶται ψευδομένη. Ὁ πρόεδρος τῆς λέγει καθαρά: Εἶχες τὸ ἔργον νὰ προμηθεύῃς παλλακίδας. Κ.ι αὐτὴ δὲν ἀρνεῖται. Καὶ ὅταν ὁ κ. Μομφράτος τῆς εἶπε κάτι τι, ἡ μέγαιρα ἀποκρίνεται ἀναιδέστατα:

— Δὲν τὰ τελείωσα, γιὰ νὰ μὲ πλερώσῃ.

Ἐπιστάτης τοῦ Σκουζὲ, γέρων ὀγδοηκοντούτης, κωφὸς, ἐπιβεβαιοῖ τὸ γλέντι, τὰ γέλοια καὶ τοὺς πυροβολισμοὺς τοῦ Σκουζὲ καὶ ὅτι τὰ σινδόνια τὰ κῦρε παστρικά.

Νικόλαος Μπιστούρας

Υἱὸς τῆς σπιτονοικοκυρᾶς τῆς Κρητικιᾶς, βεβαιῶν τὴν τιμιότητα τῆς οἰκογενείας.

Ζαχαριάδης, *ἰατρὸς*

βεβαιῶν τὰ αὐτὰ περὶ τῆς τιμιότητος τῆς οἰκογενείας καὶ ἀρνούμενος ὅτι ἡ Εὐγενία Δεσποτάκη μποροῦσε νὰ δώσῃ τὴν κόρην της διὰ παλλακίδα.

Ἄλλοι μάρτυρες ἐπιβεβαιοῦσι τὰ ἴδια. Ὁ πρόεδρος ἐπιθυμεῖ νὰ μάθῃ παρ' ὅλων μήπως ἡ πενία τοὺς ἠνάγκαζε νὰ κύψουν εἰς προτάσεις ἀτίμους. Καὶ ὅλοι συμφώνως λέγουν ὅτι αὐτοὶ ἐλιμοκτόνουν καὶ δὲν παρεδίδοντο.

Ἐπαμεινώνδας Καλαμιώτης

νεαρὸς λοχίας Θηβαῖος, παλληκαράκι, ἐπιβεβαιοῖ τὴν τιμιότητα τῆς οἰκογενείας καὶ ὅτι μιὰ φορὰ, ἀποκρηᾶ, δὲν εἶχαν ψωμὶ καὶ ἔφαγαν χόρτα μόνον.

Ζωὴ Μπιστούρα

Ἀθηναία, ἀγαθωτάτη γρηοῦλα, νοημονεστάτη, ἐχρισίμευσεν ὡς ἡ κυριωτέρα μάρτυς τῆς κατηγορίας. Ἐμαρτύρησε διὰ γλώσσης ρεούσης ὅλα τὰ ὑπὸ τῆς μητρὸς κατατεθέντα, ὡμολόγησεν, ὅτι μιὰ φορὰ ἡ Κρητικιὰ μὲ τὸ κορίτσι της ἐμειναν μιάμισι μέρα νηστικοί, ὅτι τὸ κορίτσι ἦτο ἄπλὸ, δὲν ἦτο δαιμονισμένο, ἐργολάβικο, ὅτι αὐτὴ ἔλεγε τῆς μητέρας νὰ πάρῃ λεφτὰ ἀπὸ τὸ Σκουζὲ καὶ νὰ τὰ βάλῃ εἰς

τὴν Τράπεζαν, καὶ ἡ μετέρα ἠρνεῖτο. Καὶ ὅταν τὴν ἠρώτησεν ὁ Πρόεδρος: Ἔπρεπε ἡ μητέρα ν' ἀφήσῃ τὸ κορίτσι της νὰ πάγῃ σ' τὴν Κολοκυθοῦ; ἀπήντησεν ὡραιότατα, ὅτι αὐτὰ τὰ πράγματα δὲν πρέπει νὰ γίνουνται, ἀλλὰ τώρα γίνονται, καὶ λοιπόν: Τάχα οἱ πλούσιοι πρέπει νὰ τὰ κάμνουν κ.ι οἱ πτωχοὶ γιατί νὰ μὴ τὰ κάνουν;

Μιχαὴλ Μπιστούρας

Ἴσα μ' ἐκεῖ ἐπάνω, ὁ περίφημος ἥρως τῶν σφαιριστηρίων, μὲ γλῶσσαν ἀπότομον, ἀντάμικην, κατέθεσεν, ὅτι αὐτὸς ἐζήτει νὰ προφυλάξῃ τὴν μητέρα, γιατί εἴξευρε τὸ Σκουζὲ, μὴ χάνεσαι, καὶ δὲν παίρνει γιὰ γυναῖκα τὴν κόρην σου, καὶ ἐμαρτύρησεν ἐπίσης ὅτι ἡ Κρητικιὰ ἐψόφαε τῆς πείνας.

Ἄννα Ζάππα

Ἓν καχεκτικὸν καὶ διανοητικὸν πτῶμα, ὑπηρέτρια τῆς κυρίας Ρουσοπούλου, κατέθεσεν, ὅτι εἶδε κτυπήματα εἰς τὴν Ἑλένην Δεσποτάκη, σήκωσε τὸ ποκάμισό της καὶ εἶδε μισὸ μαῦρο καὶ μισὸ ἄσπρο.

Ἐδῶ ἐτελείωσεν ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων τῆς κατηγορίας.

ΣΗΜΕΡΟΝ

μετὰ τὴν ἐξέτασιν καὶ τῶν λοιπῶν μαρτύρων τῆς ὑπερασπίσεως, ὧν τὰς λεπτομερεῖς καταθέσεις ἄφριον καὶ τὴν ἀπόφασιν τοῦ κατηγορουμένου Σκουζὲ νὰ ἐρημοδικήσῃ, τὰ ὀλίγα τοῦ Εἰσαγγελέως, τὸ Δικαστήριον κατεδίκασε τὸν κατηγορούμενον Σκουζὲ εἰς τρίμηνον φυλάκισιν, τὸν συγκατηγορούμενον Κίμωνα Δεμερδζῆν εἰς δίμηνον, ἀμφοτέρους δὲ εἰς ἀποζημίωσιν διὰ τὰς αἰκίας καὶ τὰς δαπάνας τῆς παθούσης 25,000 δραχμῶν. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐγένετο ὑπὸ τοῦ πυκνοῦ ἀκροατηρίου δεκτὴ ἐν μέσῳ ζωηρῶν ἀνευφημιῶν καὶ ἀληθοῦς ἐνθουσιασμοῦ.

ΤΟ ΜΗ ΧΑΝΕΣΑΙ ΠΑΝΤΟΥ

Αὐλὴ, πρόσεχε τὸν Κατσίμπαλη.—Αὐτὰ τὰ ἀκούσατε; Ἐν Πετρουπόλει ἡ ἀστυνομία ἀνεκάλυψε κάτι ὑπόγεια εἰς τὰ ὁποῖα οἱ Μηδενισταὶ εἶχον στήσει ἐργοστάσιον κατασκευῆς πίλων. Καὶ τί ἦταν αὐτὰ τὰ καπέλλα; Θεέ μου! ὁ πάτος των ἦτο γεματος δυναμίτιδα. Καὶ διὰ ποίας κεφαλὰς ἦσαν προωρισμένα; Τὴν ἡμέραν τῆς Στέψεως ἐν Μόσχᾳ θὰ τὰ ἔφερον οἱ Μηδενισταὶ καὶ ὅταν θὰ ἐγίνετο ἡ Στέψις ἐν μέσῳ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ τοῦ ἀλαλαγμοῦ τοῦ λαοῦ θὰ τὰ τίναζαν τὰ καπέλλα αὐτὰ 'ς τὸν ἀέρα οἱ Μηδενισταὶ—ἀπὸ ἐνθουσιασμὸν—καὶ πίπτοντα ἐκεῖ ποῦ θὰ ἔπιπτον, θὰ ἐξερρήγνυντο καὶ θὰ κατέστρεφον!

Φαντασθῆτε τί καπελλιὲς θᾶταν ἐκείναις! Δὲν μᾶς φέρει μερικὰ τοιαῦτα καπέλλα κι' ἐδῶ ὁ δημοκρατικὸς κ. Κατσίμπαλης;

Οἱ λόγοι τῶν βουλευτῶν.—Ἀφορμὴ μεγαλαυχίας μέχρις αὐτοχειρίας.

Ἐπιθεωροῦντες οἱ *Καιροὶ* τοῦ Λονδίνου τί ἔκαμε τὸ ἀγγλικὸν κοινοβούλιον πρὸ τῶν διακοπῶν τοῦ Πάσχα γράφουσι τάδε: «Τί ἔκαμε τὸ Παρλαμέντο καθ'ὅλον αὐτὸν τὸν καιρόν; Σχεδὸν τίποτε. Βεβαίως ὁ κόσμος ἐπλημμύρησεν ἀπὸ λόγια καὶ ἀτελείωτα ζητήματα, ἀλλὰ ψηλαφητὸν ἀποτέλεσμα οὐδὲν ἔχομεν. Καταλαμβάνεταί τις ὑπὸ τοῦ πειρασμοῦ νὰ ἐρωτήσῃ: μὰ ποῦ πῆγαν ὅλα αὐτὰ τὰ λόγια; Εἶνε προϊόντα τῆς τελειοτέρας μηχανῆς τῆς γνωστῆς ὑπὸ τὸ ὄνομα: ὀργανισμὸς τοῦ ἀνθρώπου. «Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, εἶπεν εἷς, εἶνε ἀθάνατος, ἀλλ' ἀπαιτεῖται νὰ φαίνηται ψυχή.» Θὰ ἦτο πολὺ σκληρὸν νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ ψυχὴ τῶν νομοθετῶν τοῦ Βρεττανικοῦ ἔθνους δὲν φαίνεται· ἀλλὰ δοθείσης τῆς ψυχῆς, τὰ προσόντα της δέον νὰ ἔχωσι στοιχεῖόν τι διαρκείας. Ὅλοι λοιπὸν αὐτοὶ οἱ λόγοι, ὅλα τὰ ζητήματα εἶνε μονάδες κάπου ὑπάρχουσαι· ἀλλ' ἐὰν ὑπάρχωσι, θὰ ὑπάρχουν εἰς τὸ κενὸν, διότι οὐδὲ ἴχνος αὐτῶν φαίνεται μεταξὺ τῆς γηΐνου σφαίρας. Βεβαίως καταλαμβάνουσι τὰ λόγια τῶν βουλευτῶν μας καὶ χρόνον καὶ τόπον, μάρτυρες αἱ στῆλαι τῆς ἐφημερίδος αὐτῆς. Καθ' ὅσον ὅμως ἀφορᾷ ἄνθρωπόν τινα ἢ πρᾶγμα ἐν Ἀγγλίᾳ, οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ἐκφωνηθέντας λόγους μποροῦσαν καὶ νὰ μὴ ἐλέγοντο. Ἠμπορεῖ τις νὰ πιστεύσῃ ὅ,τι καὶ ὁ Γκαῖτε αὐτὸς ἐφρόνει, ὅτι αἱ ψυχαὶ τῶν θνητῶν ἐπανέρχονται εἰς μίαν κοινὴν δεξαμενὴν, καὶ μόνον αἱ πρωτεύουσαι ψυχαὶ ἔχουσιν ἰδίαν ὕπαρξιν. Καὶ οὕτως οἱ περισσότεροι τῶν ἐκφωνηθέντων λόγων ἐπανῆλθον εἰς τὸ Λεξικὸν ὅθεν ἐξῆλθον!»

Ποία λοιπὸν εἶνε ἡ ἀφορμὴ μελαγχολίας μέχρις αὐτοχειρίας, δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας, ἀφοῦ τοιαῦτα λέγονται περὶ τῶν Ἄγγλων βουλευτῶν;

Ὅτι τὰ ἐννέα δέκατα τῶν ἑλληνικῶν λόγων οὔτε εἰς τὸ Λεξικὸν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπιστρέψουν, διότι βεβαίως δὲν προήρχοντο ἀπὸ τὸ Λεξικὸν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης.

Πόσα ἑκατομμύρια πίνουν οἱ Ἄγγλοι;—Θέλετε νὰ μάθετε καὶ τί πίνουν οἱ ἀθεόφοβοι Ἐγγλέζοι; 126,251,359 Λίρας στερλίνας στοιχίζει τὸ ποτὸν τῶν Ἐγγλέζων κατὰ τὸ ἔτος 1882. Τὸ ποσὸν αὐτὸ ἀναλογίζει εἰς ἕκαστον ἄγγλον 3 λίρας στερλίνας καὶ 11 σελίνια. Ἤτοι ἐπάνω κάτω 100 φράγκα. Καὶ ἂν βγάλῃς τὰ παιδιὰ καὶ ταῖς γυναῖκες—ὡς καὶ κάμποσαι Ἐγγλέζαις τὸ *τσούζουν*—θὰ πίνῃ ἕκαστος ἄγγλος 300 φράγκα τὸ ὀλιγώτερον οἰνοπνεύματα. Καὶ αὐτὰ μεθ' ὅλας τὰς ἑταιρίας τῆς ἐγκρατείας ἐργαζομένας καὶ διοικητικῶς καὶ νομοθετικῶς καὶ ἰδιωτικῶς. Οὐχ ἧττον αἱ ἑταιρίαι αὗται τῆς ἐγκρατείας φέρουν καὶ τοὺς καρπούς των, διότι ἡ κατανάλωσις ὁλονὲν ἐλαττοῦται.

Ἔχει καὶ ἡ Ἱσπανία ἀγροτικὸν ζήτημα. Αὐτὴ ἡ Ἑταιρία ἡ ὀνομασθεῖσα **Τὸ μαῦρο χέρι,** πηγὴν ἔχει τοὺς ἀγροτικοὺς πληθυσμούς. Μεγάλαι ἐκτάσεις γαιῶν μένουν ἀκαλλιέργητοι. Τὸ δὲ ἡμερομίσθιον ἐξέπεσεν εἰς **πενῆντα λεπτὰ** τὴν ἡμέραν καὶ εἰς ὀλίγο λαδόξυδο. Παραβάλετε τώρα τὰ πενῆντα αὐτὰ λεπτὰ μὲ τὰς **ἑπτὰ δραχμὰς καὶ κρασὶ** τοῦ Πύργου!!

ΒΟΗΘΟΣ

ζητεῖται εἰς τὸ ὑπὸ τὴν οἰκίαν Μελᾶ, ὁδὸς *Αἰόλου* μέγα κουρεῖον **Φιλίππου Γεωργαντᾶ.**